

SAN666 Děti, blázni a čarodějnictví

ECTS: 6

Vyučující: doc. Martin Kanovský, Jakub Grygar, Ph.D., Eva Šlesingerová, Ph.D.

Hosté: Attila Kovács, Ph.D., Tatiana Bužeková, Ph.D.

Typ předmětu: Povinně volitelný

Výuka: čt 16 - 17:30

Anotace:

Proč je důležité zkoumat dětské subkultury? Jak si vlastně děti reprezentují a vytvářejí sociální svět? Jak jsou tyto reprezentace přenášeny a stabilizovány od dospělých k dětem a mezi dětmi samotnými? Jak jsou dětské vrstevnické komunity hierarchizovány a strukturovány? Konkrétní příklad: Jak si děti reprezentují rasové a etnické klasifikace?

Jak stabilní či nestabilní jsou představy a žité zkušenosti bláznovství, normality, deviace? Jakými způsoby pracuje sociální a kulturní věda s těmito koncepty a jakým způsobem zpracovává sociální antropologie toto téma v etnografických textech? Část kurzu týkající se právě představ o blázních, bláznovství, normalitě, i/racionalitě chce ukázat a kriticky promýšlet tyto otázky.

Třetí část kurzu představí čarodějnictví, magické praktiky a exorcismus jako součást ucelené kosmologie, která má svou vlastní logickou a etickou koherenci.

Podmínky ukončení kursu:

- závěrečný test

Časový rozvrh a struktura kurzu:

1. 24.9. Úvodní hodina, představení kurzu, organizační setkání

2. 1.10. Dětské kultury, děti v antropologii a psychologii

Martin Kanovský

CHARLOTTE HARDMAN: "Can there be an Anthropology of Children?" *Childhood* 2001; 8; 501-517

3. 8.10. Děti a kulturní učení

Martin Kanovský

LAWRENCE HIRSCHFELD: "Why Don't Anthropologists Like Children?" *American Anthropologist* 2002, 104(2):611-627.

GERGELY CSIBRA & GYORGY GERGELY: „Natural pedagogy“ In: *Trends in Cognitive Sciences* 2009, 13(4): 148 - 153

4. 15.10. Dětské reprezentace rasy

Martin Kanovský

LAWRENCE HIRSCHFELD: "Representing Race: Universal and Comparative Perspectives" *Race in the Making*, Cambridge (Mass.): The MIT Press 1995, 19-40.
+ *Nepublikovaný terénní materiál...*

5. 22.10. Iracionalita racionality

Eva Šlesingerová

past dualismů, modernita - Západ a moc rozumu

NIETZSCHE, FRIEDRICH. 2003. *Mimo dobro a zlo. Předehra k filozofii budoucnosti*. Praha: Aurora

BAUMANN, ZYGMUND. 1993. *Modernity and ambivalence*. London: Blackwell Publishers, poslední kapitola

6. 29.10. Ďábel a Džinové

Attila Kovács

KNIHA TISICE A JEDNÉ NOCI, vol. I, Praha, Nakladatelství Československé akademie věd, 1958, a pak "Pohádka o rybáři a Ifritovi" str. 22-27, "Pohádka o králi Sahrijarovi a jeho bratrovi králi Sahzamanovi", str. 6-10.

7. 5.11. čtecí týden

8. 12.11. Lod' bláznů. Příběh moderního člověka/subjektu.

Eva Šlesingerová

genealogie západní představy ne/zdravého rozumu, normální/patologické, prostitutky, tuláci a blázni, klasifikace lidí.

FOUCAULT, MICHEL. 1994. *Dějiny šílenství. Hledání historických kořenů pojmu duševní choroby*. Praha: Lidové noviny, str. 150 - 177

BURKE, PETER. 2007. *Žebráci, šarlatáni, papežové*. Jihlava: H&H, str. a 47-65 a 324-347

DÜLMEN VAN RICHARD. 2003. „Čest a difamující tresty“ In: *Bezectní lidé. O katech, děvkách a mlynářích. (Nepočestnost a sociální izolace v raném novověku)*. Praha: Dokořán

9. 19.11. Upíři, medicinmani a nemocnice na kraji města.

Eva Šlesingerová

psychiatrie a antropologie, hranice medicíny a magie, biomedicína a etnomedicíny.

FOUCAULT, MICHEL. 1999. *Psychologie a duševní nemoc*. Praha: Dauphine.

CHRISTINE ANN BARRY. „The role of evidence in alternative medicine: Contrasting biomedical and anthropological approaches“ In: *Social Science & Medicine*, Volume 62, Issue 11, June 2006, Pages 2646-2657

10. 26.11. Čarodějnictví jako etická praxe. Evropské a africké čarodějnictví.

Jakub Grygar

Azandové Evans-Pritcharda, francouzští venkované Favret-Saadové

Povinná četba

BOWIE, FIONA. 2008. *Antropologie náboženství. Rituál, mytologie, šamanismus, poutnictví*. Praha: Portál. Str. 209-242

10. 3.12. Proč pije jaguár po návratu z lovu maniokové pivo?

Jakub Grygar

Perspektivismus u amazonských indiánů

Povinná četba

VIVEIROS DE CASTRO, EDUARDO. 1998. Cosmological Deixis and Amerindian Perspectivism. *The Journal of Royal Anthropological Institute*. 3 (4): 469-488.

Doporučená četba

HARRIS, MARVIN. 1974. *Cows, Pigs, Wars and Witches. The Riddles of Culture*. NY: Vintage.

VIVEIROS DE CASTRO, EDUARDO. 1992. *From the Enemy's Point of View Humanity and Divinity in an Amazonian Society*. Chicago: The University of Chicago Press.

11. 10.12. Exorcismus dnes. Ne/jisté skutečnosti při vymítání d'ábla

Jakub Grygar

Povinná „četba“

V moci d'ábla (The Exorcism of Emily Rose). Rež. Scott Derrickson, 2005

12. 17. 12. Čarodějnice, vědmy a bosorky na současném slovenském venkovu

Tatiana Bužeková